

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 295/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 23 C 293/2011-602 z 5. februára 2019 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 23 C 293/2011-617 z 8. marca 2019, postupom a uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 23 C 293/2011-660 zo 6. novembra 2019, ako aj postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 23/2016 z 13. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] v časti namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 23 C 293/2011-660 zo 6. novembra 2019 p r i j í m a na ďalšie konanie.

2. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

3. Odkladá vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Galanta č. k. 23 C 293/2011-602 z 5. februára 2019 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 23 C 293/2011-617 z 8. marca 2019 a v spojení s uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 23 C 293/2011-660 zo 6. novembra 2019 do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2020 elektronickou formou s autorizáciou doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), právne zastúpeného JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 C 293/2011-602 z 5. februára 2019 v spojení s opravným uznesením okresného súdu č. k. 23 C 293/2011-617 z 8. marca 2019 a uznesením okresného súdu č. k. 23 C 293/2011-660 zo 6. novembra 2019, ako aj postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 23/2016 z 13. augusta 2018.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom na okresnom súde pôvodne pod sp. zn. 8 C 277/2006 domáhal náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti a úrazovej renty proti [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ako žalovaným.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 277/2006-166 z 8. júla 2008 rozhodol tak, že žalovaní sú povinní zaplatiť žalobcovi od 15. septembra 2002 do 30. septembra 2002 8 052 Sk, od 1. októbra 2002 do 30. júna 2003 mesačne 13 868 Sk, od 1. júla 2003 do 31. decembra 2003 mesačne 15 311 Sk, čo spolu celkom predstavuje 238 598 Sk. Vo zvyšku okresný súd konanie zastavil s tým, že po právoplatnosti bude vec postúpená [REDACTED]. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, a právnej zástupkyňi sťažovateľa odpustil uložené poriadkové pokuty.

4. Proti rozsudku okresného súdu podali strany odvolanie. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom z 3. februára 2009 tak, že rozhodnutie okresného súdu vo výroku o zastavení konania potvrdil a vo vyhovujúcej časti ho zmenil tak, že zaviazal len žalovaného v 2. rade – [REDACTED], na zaplatenie istiny v sume 4 938,36 € s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu zamietol.

5. O dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 3. februára 2009 rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Cdo 139/2009 z 13. septembra 2011 tak, že rozsudok krajského súdu z 3. februára 2009 v potvrdzujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania a rozsudok okresného súdu z 8. júla 2008 v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku o zastavení konania a postúpení veci príslušnému orgánu a vo výroku o trovách zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšku dovolanie zamietol.

6. Následne okresný súd rozsudkom č. k. 23 C 293/2011-434 z 10. apríla 2014 uložil [REDACTED] ako žalovanej v 1. rade povinnosť zaplatiť sťažovateľovi za obdobie od 1. januára 2004 do 31. decembra 2008 sumu 15 952,62 € s úrokmi z omeškania, žalobu proti žalovanej v 2. rade – [REDACTED], zamietol.

7. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa a [REDACTED] proti rozsudku okresného súdu z 10. apríla 2014 rozhodol rozsudkom sp. zn. 11 Co 397/2014 z 22. októbra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

8. Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 Co 397/2014 z 22. októbra 2014 podal sťažovateľ dovolanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 23/2016 z 13. augusta 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) rozsudok krajského súdu z 22. októbra 2014, rozsudok okresného súdu z 10. apríla 2014 a uznesenie okresného súdu zo 7. mája 2015 zrušil, konanie zastavil a vec postúpil [REDAKOVANÉ] na ďalšie konanie. [REDAKOVANÉ] ako žalovanej v 1. rade priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v pomere 100 %, obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ako žalovanej v 2. rade priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v pomere 58,62 %.

9. Okresný súd uznesením č. k. 23 C 293/2011-602 z 5. februára 2019 vydaným vyšším súdnym úradníkom v spojení s opravným uznesením č. k. 23 C 293/2011-617 z 8. marca 2019 (ďalej spolu len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) zaviazal sťažovateľa na náhradu trov konania [REDAKOVANÉ] ako žalovanému v 1. rade v sume 7 321,30 € a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ako žalovanému v 2. rade v sume 7 953,35 €.

10. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť.

11. Okresný súd uznesením č. k. 23 C 293/2011-660 zo 6. novembra 2019 vydaným sudcom (ďalej len „uznesenie sudcu“) sťažnosť sťažovateľa zamietol a v odôvodnení rozhodnutia okrem iného konštatoval: „Vyšší súdny úradník tunajšieho súdu rozhodol Uznesením č. k. 23C/293/2011-602 zo dňa 5.2.2019 v znení opravného uznesenia č.k. 23C/293/2011-546 zo dňa 78.3.2019, proti ktorému žalobca podal sťažnosť, o výške trov konania, nakoľko sa riadil právoplatným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý rozhodol o nároku žalovaných na náhradu trov konania...

... predmetom sporu bolo konanie o zaplatenie sumy 15 952,62 Eur (v peniazoch vyčíslený základ), ktoré konanie bolo v tejto časti aj zastavené, súd preto správne pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny vychádzal z výšky pohľadávky a nemal dôvod aplikovať § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.“

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje:

„Nakoľko porušovateľ v 2. rade vo výroku rozhodnutia, neuviedol, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením, odchýlil sa od vlastnej rozhodovacej činnosti a súčasne porušovateľ v 1. rade rozhodoval o výške náhrady trov konania na poklade rozhodnutia, ktoré nie je vykonateľné, už aj zo samotnej formulácie výroku o náhrade trov konania, keď porušovateľ v 2. rade formulovať výrok o náhrade trov konania, tak že

- žalovaná v 1/ má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v pomere 100 %

- žalovaná v 2/ má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v pomere 58,62 %.

pričom z výroku rozhodnutia nie je zrejmé čo slovné vyjadrenie v pomere 100 % znamená t. j. v pomere k čomu, komu a pod.

Ak porušovateľ v 2. rade použil formuláciu „v pomere 100%“ mal vo výroku uviesť k akej čiastke – sume sa pomer týka, hlavne preto, že v danom prípade bolo plnené na základe čiastočne vyhovenej žalobe a ku dňu vydania rozhodnutia porušovateľa v 2. rade bol nárok žalobcu pravidelne uspokojovaný.

Vychádzajúc z uvedeného formulácia výroku o nároku na náhrade trov konania uznesenia porušovateľa v 2. rade nemá oporu v Civilnom sporovom poriadku a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá ústavnú neudržateľnosť ním vydaného rozhodnutia.

Rozhodnutie o trovách konania priznávajúce ich náhradu musí byť totiž vykonateľné (§ 232 ods. 1 C. s. p.), pričom rozhodnutie, ktoré upravuje pomer nároku, z ktorého nie je zrejmé k čomu sa uvedený pomer vzťahuje, nie je vykonateľné a je ústavne neudržateľné, a preto nie je možné, aby následne porušovateľ v 1. rade vydal zákonné rozhodnutie o výške náhrady trov konania.

Sťažovateľ sa domnieva, že porušovateľ v 1. rade mal prvom rade, žiadať o opravu výroku rozhodnutia porušovateľa v 2. rade, ktorým rozhodol o nároku na náhradu trov konania, v ktorom jednak je uvedená nesprávna formulácia a jednak absentuje výrok, že o konkrétnej výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Pri určovaní povinnosti účastníka nahradiť trovy konania je relevantné a potrebné rozlišovať, z akého dôvodu k zastaveniu konania došlo a na tomto základe zväziť aj aplikáciu toho-ktorého ustanovenia pri rozhodovaní o náhrade trov konania.

V prípade sťažovateľa došlo k zastaveniu konania z dôvodu nedostatku právomoci súdu, pričom nedostatok právomoci nemožno považovať za správanie sa účastníka, v dôsledku ktorého došlo k zastaveniu konania, už aj s tým poukazom, že novelou č. 677/2006 Z. z. zákona o Sociálnom poistení bolo doplnené ustanovenie § 272 ods. 11 podľa ktorého spory o nárokoch podľa odsekov 9 a 10 rozhodujú súdy a práve v intenciách tohto ustanovenia rozhodol v prejednávanej veci i NS SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 13.09.2011 sp. zn. 1 Cdo 139/2009 na str. 12 rozsudku a následne rozhodnutím zo dňa 13.08.2018 rozhodol, tak že priznal nárok na náhradu trov konania žalovaným, a to bez toho, aby bližšie odôvodnil aké zavinenie mal žalobca na tom, že sa konanie muselo zastaviť.

Z ust. § 9 CSP jednoznačne vyplýva, že ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

Súdy v predmetnom konaní opakovanne zastavovali konanie z nedostatku právomoci a tieto rozhodnutia boli rušené, dokonca rozhodnutím NS SR zo dňa 13.09.2011 bolo rozhodnuté, že je daná právomoc súdu, pričom ten istý porušovateľ v 2. rade o 7 rokov neskôr konanie z dôvodu nedostatku právomoci v časti zastavil t.j. ako mal sťažovateľ vedieť či je alebo nie je daná právomoc súdu vo veci konať a rozhodnúť, keď o tejto veci mal rozdielny právny názor aj samotný porušovateľ v 2. rade t.j. NS SR.

Ako vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe, o náhrade trov konania v prípade, ak bolo konanie zastavené z dôvodu nedostatku právomoci, rozhodujú súdu v zmysle § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, t.j. že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Vzhľadom k tomu, že aj v prípade sťažovateľa bolo v časti konanie zastavené pre nedostatok právomoci súdu, nemôže byť ani priznaný nárok na náhradu trov konania.

Súčasne je potrebné uviesť, že porušovateľ v 2. rade zastavil konanie z dôvodu nedostatku právomoci, pričom subjektom povinným uhrádzať nárok sťažovateľa bol od počiatku žalovaný v 1. rade, lebo na neho zo zákona prešli práva a povinnosti žalovaného v 2. rade t.j. sťažovateľ nežaloval nesprávny subjekt, ale subjekt ktorý bol a je

povinný vyplácať nároky sťažovateľa, a ktorý je zo zákona právnym nástupcom žalovaného v 2. rade.

Pri určovaní výšky základnej odmeny za jeden úkon právnej služby poskytnutej právnym zástupcom žalovanej sťažovateľovi nie je zrejmé, prečo porušovateľ v 1. rade vychádzal práve zo sumy 15.952,62 €, keď predmetná suma bolo sťažovateľovi zo strany žalovaného uhradená a nárok sťažovateľa na úhradu uvedenej sumy nebolo zamietnutý. Súd zaviazal sťažovateľa na úhradu trov konania, pri ktorej výpočte vychádzal zo sumy 15.952,62 €, ktorá mu nepochybne patrila a bola vyplatená t.j. nebol v tejto časti neúspešný a dokonca náhrada je mu v mesačných splátkach poskytovaná do dnešného dňa, na základe rozhodnutia žalovaného v 1. rade – [REDAKOVANÉ] č. 222-4448/2009 zo dňa 18.08.2009.

Sťažovateľ je presvedčený, že ak konanie v časti uplatneného nároku 15.952,62 € bolo zastavené a vec postúpená žalovanému v 1. rade na nové rozhodnutie, nemohla byť ani suma 15.952,62 € predmetom konania, pretože o tejto časti súd nemohol konať z dôvodu nedostatku právomoci. Predmetom konania v konečnom dôsledku nebola suma 15.952,62 €, ale výlučne otázka právomoci t.j. ktorý orgán je oprávnený vo veci konať a rozhodnúť. Rovnako zastavenie konania z dôvodu nedostatku právomoci v časti sumy 15.952,62 € nemožno považovať za úspech žalovaných, nakoľko predmetná suma bola sťažovateľovi vyplatená žalovaným v 1. rade. Nie je možné považovať za úspech žalovaných, keď konanie v časti 15.952,62 € bolo zastavené z dôvodu nedostatku právomoci, nakoľko je nepochybné, že nárok sťažovateľa je a bol daný, sporné bolo len to, ktorý orgán o nároku rozhodne.

... trovy konania, na ktoré zaviazal súd sťažovateľa vznikli výlučne z dôvodu, že porušovateľ v 1.rade vo svojich rozhodnutiach o trovách konania vychádzal z rozhodnutia NS SR, ktorý rozhodol o zastavení konania a postúpení veci od 01.01.2004 na rozhodnutie [REDAKOVANÉ]. Tieto trovy by nikdy neboli mohli vzniknúť pretože nárok žalobcu bol oprávnený a priznaná náhrada v sume 15.952,62 € a vzniku trov došlo výlučne tým, že podľa predpisov o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. sťažovateľ sa nemôže domáhať ani náhrady trov a v konečnom dôsledku ani úrokov z omeškania. Podľa názoru sťažovateľa ide retroaktivitu, pretože nárok vznikol sťažovateľovi roku 2002 teda pred účinnosťou zákona o sociálnom poistení a podľa predpisov účinných v roku 2002 sťažovateľ mal nárok aj na trovy konania a úrok z omeškania v prípade, že zamestnávateľ,

resp. [REDACTED] (na ktorú prešli práva a povinnosti zo [REDACTED] ešte v roku 2002) neuhradili stratu na zárobku riadne a včas. Postupom porušovateľa v 1. rade v napadnutých rozhodnutiach došlo k použitiu právneho predpisu a postupu, ktorý zhoršil vydaním novej právnej normy zákona č. 461/2003 Z. z. k zhoršeniu postavenia sťažovateľa, čo je podľa už viacerých vydaných rozhodnutí Ústavného súdu SR v rozpore s Ústavou SR...

Ani jedno uznesenie nebolo náležite odôvodnené a neaplikovalo sa správne ustanovenie tarify. Tým, že sťažovateľ bol zaviazaný na náhradu trov konania na podklade nevykonateľného rozhodnutia porušovateľa v 2. rade a následne boli trovy vypočítané z nesprávnej sumy, došlo k porušeniu práva sťažovateľa...“

13. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vo veci samej takto rozhodol:

„Okresný súd Galanta konaním a rozhodnutím sp. zn. 23 C/293/2011-602 zo dňa 05.02.2019 v spojení s rozhodnutím sp. zn. 23 C/293/2011-617 zo dňa 08.03.2019, v spojení s rozhodnutím sp. zn. 23 C/293/2011-660 zo dňa 06.11.2019 a Najvyšší súd SR konaním a rozhodnutím sp. zn. 4 Cdo 23/2016 zo dňa 13.08.2018

p o r u š i l

- povinnosti konať na základe Ústavy a v jej medziach v zmysle čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy SR
- právo vlastníť majetok v zmysle čl. 20 ods. 1 Ústavy SR
- právo na súdnu ochranu a práva na domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zakotveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR
- právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR

z r u š u j e

uznesenie Okresného súdu Galanta sp. zn. 23 C/293/2011-602 zo dňa 05.02.2019 v spojení s uznesením Okresného súdu Galanta sp. zn. 23 C/293/2011-617 zo dňa 08.03.2019, v spojení uznesenie Okresného súdu Galanta sp. zn. 23 C/293/2011-660 zo dňa 06.11.2019 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 23/2016 zo dňa 13.08.2018 a prikazuje, aby Okresný súd Galanta a Najvyšší súd SR vo veci opätovne konal a rozhodol.

Okresný súd Galanta je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 450,29 € (1 úkon právnej pomoci podľa § 11 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z. činí sumu 177 € – 2 úkony á 177 € – príprava a prevzatie, podanie sťažnosti, rozšírenie, 2 x režijný paušál á 10,62 €, 20% DPH) k rukám advokátky JUDr. Evy Borovskej, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.“

14. Sťažovateľ zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť uznesenia vyššieho súdneho úradníka v spojení s uznesením sudcu do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Návrh na odklad vykonateľnosti uznesení odôvodnil tým, že „... suma 15.274,65 €, ktorú tvoria trov konania (7.321,30 € + 7.953,35 €), je pre sťažovateľa likvidačná, pričom ide o takmer totožnú sumu, ktorú mu žalovaný v 1. rade vyplatil (15.952,62 €), a ktorá má kompenzovať škodu, ktorá vznikla v dôsledku choroby z povolania. Sťažovateľ je invalidným dôchodcom, čím ujma, ktorá mu môže výkonom rozhodnutia vzniknúť je nepomerne vyššia ako ujma, ktorá môže byť spôsobená iným osobám pri odložení vykonateľnosti. Žalovaní sú právnické osoby, ktoré by odkladom vykonateľnosti neutrpejú ujmu v takom rozsahu ako sťažovateľ, fyzická osoba a invalidný dôchodca. Dôvody pre odklad vykonateľnosti vznikli u sťažovateľa i z toho dôvodu, že opakovanými žalobami sa musel domáhať nielen priznania invalidného dôchodku, ale i sumy, ktorú po priznaní invalidného dôchodku mali uhrádzať žalovaní, a to dobrovoľne, pretože základ nároku nikdy sporný nebol a o výške nároku mal rozhodnúť žalovaný v 1. rade.“

II.

Relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

18. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

21. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

22. Podľa § 40 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie sa ústavnému súde podáva písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

23. Podľa § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

24. Podľa § 63 zákona o ústavnom súde na konanie pred ústavným súdom sa použije zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“).

25. Podľa § 121 ods. 3 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca.

26. Podľa § 121 ods. 4 CSP ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

27. Podľa § 121 ods. 5 CSP lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

28. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

29. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

30. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

31. Podľa § 239 CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

32. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov konania je nevykonateľné. Sťažovateľ tiež vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam tvrdí, že mu nemožno pričítať na ťarchu čiastočné zastavenie konania pre nedostatok právomoci súdu rozhodnúť o jeho nároku, pričom namieta, že súd postupoval nesprávne, keď za tarifnú hodnotu veci považoval sumu 15 952,62 € a neaplikoval § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením najvyššieho súdu

33. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným

prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

34. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

35. Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namieta porušenie v záhlaví označeného čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 18. septembra 2018. Podľa už uvedených zákonných ustanovení upravujúcich počítanie lehôt posledným dňom lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu podľa § 124 zákona o ústavnom súde bol 19. november 2018 (18. november 2018 bol dňom pracovného pokoja).

36. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť až 25. januára 2020, ústavnému súdu nezostávalo iné, než ústavnú sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie ním označených práv postupom (sťažovateľ v ústavnej sťažnosti používa pojem „konaním“, pozn.) a uznesením najvyššieho súdu, odmietnuť s poukazom na § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

37. Ústavný súd zároveň uvádza, že proti uzneseniu najvyššieho súdu (sp. zn. 4 Cdo 23/2016 z 13. augusta 2018) smerovala aj skoršia ústavná sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu 19. novembra 2018 (Rvp 2279/2018), ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s namietaným porušením čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 3 ústavy. Konanie

o tejto skoršej ústavnej sťažnosti sťažovateľa bolo vedené pod sp. zn. Rvp 2279/2018, pričom ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 44/2019 zo 6. februára 2019 predmetnú sťažnosť odmietol.

38. Z už uvedeného vyplýva, že sťažnosť doručená ústavnému súdu 25. januára 2020 (Rvp 176/2020) je už v poradí druhou sťažnosťou sťažovateľa smerujúcou proti tomu istému súdnemu rozhodnutiu – uzneseniu najvyššieho súdu a tomu istému porušovateľovi – najvyššiemu súdu. Rozhodnutie ústavného súdu o skoršej ústavnej sťažnosti, uznesenie sp. zn. II. ÚS 44/2019 zo 6. februára 2019 nadobudlo právoplatnosť 16. apríla 2019, teda pred podaním v poradí druhej ústavnej sťažnosti z 25. januára 2020. V rozsahu, v ktorom sa v týchto dvoch ústavných sťažnostiach kryjú sťažovateľom označené práva podľa ústavy a dohovoru, teda pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 2 ods. 3, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ide v prípade v poradí druhej ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 25. januára 2020 (Rvp 176/2020) o existenciu prekážky rei iudicatae, ktorú založilo právoplatné rozhodnutie ústavného súdu o skoršej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (Rvp 2279/2018, uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 44/2019 zo 6. februára 2019). V tejto časti je preto ústavná sťažnosť z 25. januára 2020 okrem oneskorenosti aj neprípustná podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením vyššieho súdneho úradníka

39. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu

subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodit' ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

40. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014).

41. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania uznesenia vyššieho súdneho úradníka a postupu mu predchádzajúcemu využitím prostriedku nápravy, a to sťažnosti podľa § 239 CSP, ktorú sťažovateľ napokon pred podaním ústavnej sťažnosti aj účinne využil a o tejto jeho sťažnosti bolo rozhodnuté napadnutým uznesením sudcu. Preto právomoc sudcu okresného súdu na preskúmanie napadnutého uznesenia vyššieho súdneho úradníka a postupu súdu, ktorý mu predchádzal, vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa smerujúcu proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka (ústavný súd tu upozorňuje, že súčasťou tejto skratky je aj opravné uznesenie č. k. 23 C 293/2011-617 z 8. marca 2019) a postupu súdu, ktorý predchádzal vydaniu tohto uznesenia, odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením sudcu

42. Ústavný súd vo svojej judikatúre už viackrát vylovil, že čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy, a je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou. Ústavný súd preto nepovažuje za potrebné vyslovovať

vo výrokovej časti svojich rozhodnutí skutočnosť, že spolu s porušením niektorého základného práva došlo aj k porušeniu niektorého z ústavných princípov – v posudzovanej veci princípu vyvoditeľného z čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy. V nadväznosti na uvedené ústavný súd, rešpektujúc postupy uplatňované vo svojej doterajšej judikatúre, v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

43. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napáda nielen samotné uznesenie sudcu, ale aj postup okresného súdu (sťažovateľ v ústavnej sťažnosti používa pojem „konaním“, pozn.). V tejto časti ústavnej sťažnosti však vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nevytýka žiadne nedostatky spočívajúce v procesnom postupe predchádzajúcom vydaniu napadnutého uznesenia sudcu či po jeho vydaní, nijako nekonkretizuje, v čom vidí pochybenie okresného súdu (sudcu) týkajúce sa jeho postupu v konaní.

44. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a prípadne navrhnúť v tejto súvislosti aj dôkazy na podporu tvrdených dôvodov sťažnosti.

45. Vzhľadom na to, že nedostatok odôvodnenia, ktoré predstavuje podstatnú náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy (vyplývajú z neho totiž dôvody návrhu, ktorými je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný), nie je možné považovať za odstrániteľný nedostatok, ktorý je možné odstrániť po uplynutí lehoty stanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde, ústavný súd v okolnostiach daného prípadu sťažovateľa na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti spočívajúcich v nedostatočnom odôvodnení ústavnej sťažnosti v časti týkajúcej sa porušenia sťažovateľových práv postupom okresného súdu nevyzýval (m. m. IV. ÚS 117/2019).

46. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok náležitostí ustanovených zákonom.

47. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením sudcu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval, preskúmal, či obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 39, § 43, § 123) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Keďže nezistil nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach a ani dôvody na jej odmietnutie, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých treba posúdiť v konaní vo veci samej, v časti namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením sudcu prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

IV.

Odklad vykonateľnosti

48. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom. Podľa § 130 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu znamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám, najmä uloží orgánu

verejnej moci, ktorý podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

49. Podľa § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde odklad vykonateľnosti aj dočasné opatrenie zanikajú najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o ich skoršom zrušení. Podľa § 131 ods. 2 citovaného zákona odklad vykonateľnosti aj dočasné opatrenie môže ústavný súd zrušiť aj bez návrhu, ak sa v priebehu konania ukáže, že pominuli dôvody, pre ktoré sa nariadili, alebo sa ukáže, že tieto dôvody vôbec neboli dané.

50. Ústavný súd preskúmal návrh sťažovateľa na odklad vykonateľnosti rozhodnutí a dospel k záveru, že tento návrh nie je v rozpore s verejným záujmom a spĺňa aj ďalšie podmienky ustanovené v § 129 až § 131 zákona o ústavnom súde.

51. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka aj uznesenie sudcu sú vykonateľné a právoplatné, na ich základe možno nútene vymáhať splnenie nimi uloženej povinnosti sťažovateľa.

52. Ústavný súd, majúc na zreteli ujmu, ktorá by mohla okamžitým výkonom rozhodnutí všeobecných súdov vzniknúť sťažovateľovi, v pomere k ujme, ktorá môže vzniknúť žalovaným pri odklade vykonateľnosti rozhodnutí, vyhovel návrhu na odklad vykonateľnosti do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Ústavný súd v tomto smere bral zreteľ na sumu náhrady trov konania, ktorú je podľa uznesenia vyššieho súdneho úradníka v spojení s uznesením sudcu sťažovateľ povinný zaplatiť žalovaným (15 274,65 €), pričom sťažovateľ je invalidným dôchodcom, teda osobou, na sociálnu sféru ktorej by splnenie uloženej peňažnej povinnosti mohlo mať značne nepriaznivý dopad. Na druhej strane, obaja žalovaní sú právnickými osobami. Vyhovenie návrhu na odklad vykonateľnosti však nijako nepredpokladá výsledok vlastného konania o ústavnej sťažnosti.

53. Cieľom podanej ústavnej sťažnosti je zvrátiť stav, kedy bol sťažovateľ zaviazaný na náhradu trov konania žalovaným v celkovej výške 15 274,65 €. Napriek skutočnosti,

že ústavná sťažnosť bola prijatá na ďalšie konanie len vo vzťahu k namietanému porušeniu práv uznesením sudcu (ktorým bola sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zamietnutá), ústavný súd pristúpil k odloženiu vykonateľnosti nielen uznesenia sudcu, ale aj uznesenia vyššieho súdneho úradníka (ktorým bol sťažovateľ zaviazaný na náhradu trov konania žalovaným v celkovej výške 15 274,65 € v spojení s opravným uznesením) s ohľadom na skutočnosť, že v zmysle § 238 ods. 3 CSP uznesenie vyššieho súdneho úradníka ukladajúce povinnosť plniť vo všeobecnosti nadobúda vykonateľnosť nezávisle na rozhodnutí o sťažnosti podanej proti takémuto uzneseniu súdneho úradníka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. augusta 2020

Martin Vernarský
predseda senátu